

Maktkamp om psykologtittelen

Rune Flaaten Bjørk
psykologspesialist, PhD og førstelektor

Det pågår en debatt om psykologtittelen. Det er bra med debatt om faget, men maktkritikken uteblir. Jeg ønsker meg en mer åpen og nyansert debatt om psykologers makt.

Jeg underviser studenter i psykologi på Universitetet i Oslo. Jeg forteller ofte studentene mine om min første erfaring med makta som følger med psykologtittelen. Min første opplevelse av makt i psykologrollen kan sted- og tidfestet til et skolemøte i Modum våren 2005. Jeg var nyansatt i BUP. Der satt jeg, fersk fra skolebenken. For første gang innkalt på et skolemøte for å gi tilbakemelding på en utredning. Jeg følte meg død innvendig. Så langt fra en guru som det er mulig å komme. Læreren, som hadde minst 20 års erfaring, ser på meg. Så, hva sier psykologen? spør han. Rektor, foreldre og helsesøster deltar også på møtet. Alle ser forventningsfullt på meg. Dommens time er klar. Snart taler psykologen. Og alle lytter.

Tittelen gir makt

Jeg blir ikke imponert over debatten om psykologtittelen. Det er lite åpenhet om at man ønsker makt

Som 19-åring jobba jeg som assistent i skolen og deltok på et lignende møte, men da i en helt annen rolle. Nederst på rangstigen. Ufaglært. ASSISTENT. Jeg hadde et ønske om å dele mine erfaringer med eleven med lærere og foreldre, men ble ikke hørt. Jeg fikk knapt nok ordet engang. På skolemøtet i Modum ser jeg omtrent like redd, ung og uerfaren ut, men plutselig blir jeg hørt. Det er liten tvil om at den makten som tilskrives mine ord, er knyttet til min tittel som PSYKOLOG. Folk lytter fordi jeg er PSYKOLOG. Rett nok har jeg også gjort en grundig utredning og har fornuftige vurderinger å komme med, men mine vurderinger tillegges en annen vekt nettopp fordi jeg er PSYKOLOG. Sjelens lærde sendebud. Det er ingen tvil om at tittelen gir makt.

Me too

Som psykologer må vi være ærlige på at tittelen gir makt, og at makt sjelden er noe man har lyst til å gi avkall på. Folk i besittelse av makt har ikke alltid et reflektert forhold til egen maktbruk. For eksempel beskriver Haddy Njie ektemannen som «uutholdelig umoden» i boka om Trond Giske (<https://www.aftenposten.no/kultur/i/JoGEpb/Njie-avviser-at-Giske-noen-ga...>). Vi ønsker oss maktbevissthet hos politikere, ikke umodenhet. Det samme bør vi kanskje også forvente av psykologer?

Jeg blir imponert når jeg hører politikere erkjenne at de ønsker makt. Makt til å gjennomføre egen politikk. Jeg blir ikke like imponert over debatten om psykologtittelen. Det er lite åpenhet om at man ønsker makt. Vi hører sjelden kliniske, autoriserte psykologer erkjenne at de ønsker å beholde makta de har opparbeidet seg siden psykologloven kom i 1973. Vi hører sjelden mastere i psykologi erkjenne at de ønsker tilgang på psykologtittelen nettopp fordi det gir dem makt og gjennomslagskraft? Alt vi hører, er faglige argumenter.

Kunnskap er makt

Noen argumenterer med pasientsikkerhet. Andre argumenterer med at den norske psykologtittelen ikke er i takt med resten av verden. Begge har rett, og det burde være mulig å diskutere seg frem til en enighet ved hjelp av faglige argumenter, men så enkelt er det åpenbart ikke. Kanskje er det vanskelig å bli enige uten samtidig å erkjenne at dette også er en maktkamp? En kamp mellom to eller flere parter med motstridende interesser. Noen ønsker makt. Andre vil beholde makt. Det er ikke noe prinsipielt galt i å søke makt. Spørsmålet er hvordan vi forvalter den. Jeg ønsker meg en mer åpen og nyansert debatt om psykologers makt. Vi er gode til å argumentere faglig, men mangler kanskje et kritisk blikk på egen bruk av makt?

All animals are equal, but some animals are more equal than others, proklamerte grisen Napoleon i George Orwels *Animal Farm* fra 1945. Makta gikk til hodet på grisene etter at de hadde kastet bonden. For 50 år siden var psykologen en underdog i norsk helsevesen. I dag er psykologen menneskets beste venn. La oss inderlig håpe makta ikke går til hodet på ham også.